Trendy ve vzdělávání
v jazykových centrech na univerzitách v EU

Konference pořádaná Centrem jazykového vzdělávání
Filozofické fakulty Univerzity Palackého
6. – 7. října 2022

SBORNÍK ABSTRAKTŮ

Centrum jazykového vzdělávání
FF UP v Olomouci

Sborník abstraktů neprošel jazykovou úpravou. Za odbornou a jazykovou stránku abstraktů odpovídají jejich autoři.

Příspěvky v anglickém jazyce

PERSPECTIVES OF MEDICAL ETHICS INCORPORATED IN THE MEDICAL ENGLISH COURSE AT CJV LF

VERONIKA DVOŘÁČKOVÁ

Masarykova univerzita, Lékařská fakulta, Centrum jazykového vzdělávání

The contribution will introduce medical ethics (ME) as one of the platforms on which lessons of Medical English can be built. The field of ME provides the necessary framework for practising difficult interactions that require effective use of argumentation skills and encourage informed self-reflection. Examples of teaching activities will be given.

TRAINING DEBATING SKILLS IN ENGLISH

LAURA HAUG

Jihočeská univerzita, Přírodovědecká fakulta, Oddělení jazyků

The course in Debate and Discussion in English aims to introduce master's students of the sciences to the attitudes and skills needed to conduct intelligent academic debate and interact respectfully with the opinions of others. In my presentation, I will provide a description of how the course is administered and share students' reactions to their learning process and debating experience. This practical course guides students into forming, stating and defending academic arguments on a given topic. When preparing for debates, students are supported in undertaking relevant and appropriate research backed up by efficient referencing. When participating in debates, students practice the relevant academic language needed to express their own viewpoints, ask for clarification and disagree respectfully, thereby improving their overall communication skills in the L2. Independent research, extensive reading and listening, note-taking, summarizing, integrating sources, self-evaluation, and teamwork: these academic and life skills are all inter-disciplinary and transferable.

USING POSITIVE PSYCHOLOGY TO MANAGE TENSIONS IN INTERNATIONAL CLASSROOMS AT TERTIARY EDUCATION LEVELS

IOANA KOCUROVA-GIURGIU

Škoda Auto Vysoká škola, Mladá Boleslav

Different models from positive psychology have been successfully employed to boost student engagement and increase learning capacity. With conflict, either at individual level as well as group or national level becoming more a norm than an exception in various contexts, this paper aims to explore and illustrate how positive psychology can be used to keep mixed groups of students – Czechs, Russians, Ukrainians, Belarusians, Germans, Kazaks, Slovaks – interested, engaged, focused and feeling safe in volatile and unpredictable times. The model discussed is being applied in language classrooms at the Skoda Auto University in the Czech Republic to foster engagement but particularly to keep spirits high in these troubling times. The paper aims to illustrate how Seligman's PERMA model prevailed in maintaining a sense of normality in the classroom. Three critical incidents will be discussed and presented along with their impact on the teacher, students directly involved and the remainder of participants. Focused on enhancing positive emotional responses – Positive emotion, Engagement, Relationships, Meaning, Accomplishments (PERMA; Seligman, 2012) – PERMA is also an improved predictor of psychological distress (Forgeard et al., 2011). This means that proactively working on the components of PERMA not only increases aspects of wellbeing, but also decreases psychological

distress which is crucial not only in fostering learning but mostly in establishing a relationship in the classroom that will allow mixed groups of students to work together toward common projects and share accomplishments, regardless of detrimental factors as stress, fear, disengagement or even prejudice. Research has shown significant positive associations between each of the PERMA components and physical health, vitality, job or academic satisfaction, life satisfaction, and commitment within organizations or projects (Kern, Waters, Alder, & White, 2014). This paper explores how all these aspects translate into the classroom. While the case studies are chosen from language and competencies courses, the lessons learned can be reproduced for other types of courses regardless of the topic.

FREQUENCY OF CONJUNCTIVES IN PSYCHOLOGY RESEARCH ARTICLES

ZUZANA KOLAŘÍKOVÁ

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Filozofická fakulta

This paper examines the use of conjunctive adjuncts in scientific papers in Psychology. Halliday (2014: 108) explains conjunctive adjunct as "adverbial groups or prepositional phrases which relate the clause to the preceding text", they are commonly very thematic in the clause, and establish a contextual relation to the preceding text (2014: 110, 157).

In general, conjunctives link ideas and sentences to increase cohesion, add clarity to what researchers want to communicate and make it sound more professional. Latest observations indicate that the use of conjunctive adjuncts in academic writing has been decreasing. This tendency could be illustrated using the data obtained from the COCA corpus which show a 42% decrease in the use of "nevertheless" in academic contexts between the years 1991–1994 and 2015–2019, a 43% decrease in the use of "on the other hand", and the use of "on the contrary" dropped by 38% during the same time period.

Therefore, a selected corpus of scientific papers from the field of psychology has been analysed with the aim to identify the current state of the matter in this area of academic and scientific writing. The research focused on selected conjunctive adjuncts of the additive, adversative, causal, comparative, concessive, summative, temporal, verificative and variative types (Halliday, 2014). The presented results have implications in teaching English for academic and specific purposes.

ARE EUROPEAN ACADEMIC ENGLISH COURSES UP TO SCRATCH?

MARKUS ÖBRINK

Univerzita Palackého, Filozofická fakulta, Centrum jazykového vzdělávání

Writing in English is a necessary tool in the academic world today. But what kind of English do we teach our students? Together with my colleague doc. Silvie Válková, Ph.D., and some partners in the Aurora Alliance we asked students and staff at number of universities in the EU (within the Aurora Alliance) and in several English speaking countries about the content and expectations of available courses. The results show that while grammar and vocabulary seem to be up-to-date with the international standards, there are quite visible differences in the approach to accessible and inclusive language. While these differences probably stem from different traditions, there is a clear risk that they may become a hurdle for future European researchers when they try to get published.

THE EFFICACY OF E-FEEDBACK ON WRITING QUALITY OF ESP STUDENTS

BLANKA POJSLOVÁ

Masarykova univerzita, Centrum jazykového vzdělávání

The aim of the presentation is to evaluate and compare how the intervention in the form of two multiple-draft computer-mediated feedback treatments, which differed in the source of the feedback, contributed to improving the writing quality of 65 ESP undergraduate university students. The research adopted the quasi-experimental pretest/posttest design with two comparison groups. The first group was given multiple-draft feedback on three subsequent drafts of the same piece of writing only by teacher, while the second group was given feedback on the first draft by three peers and on the second and third draft by the teacher. The results of the research suggest that multiple-draft computer-mediated feedback contributed to the significant improvement in the writing quality in both comparison groups and the source of the feedback does not play a significant role.

QUIZLET IN THE GENERATION Z CLASSROOM

LARYSA SAZANOVYCH

Univerzita Palackého, Filozofická fakulta, Centrum jazykového vzdělávání

The work addresses the technical challenges that lecturers encounter in the classroom in the twenty-first century. On the one hand, the epidemic has prompted a shift to online learning, while on the other, the evolving nature of today's students presents additional challenges. Teaching vocabulary to Generation Z learners is claimed to require the use of specialized e-study tools. Quizlet is being recognised for its ability to improve vocabulary learning and make the study process more accessible. In detail, the paper addresses the basic approaches and modes of the e-study tool as well as practical possibilities of its incorporation into online learning. Finally, it is argued that the Quizlet provides traditional educators with the confidence they need to succeed in the digital domain of educational technology.

ADOPTING CROSS-BORDER PROJECT LEADERSHIP IN THE SHADOW OF SOCIAL CHALLENGES

LENKA STEJSKALOVÁ

Škoda Auto Vysoká škola, Mladá Boleslav

Due to progressing climate changes, institutions think about changes in their attitudes to energy resources. In the current project, five partner universities cooperating in the CIICPD project involved their students as future leadership and policy makers into the school strategy development. The project goal was to collect and select the best ideas from the students how to take a lead toward a carbon neutral university while utilizing country specific experience. Teams of 4–5 students cooperated on developing competitive projects within master's degree Business English courses. The projects included a situational analysis of each of the project theme, market research to inquire about country specific needs in the public opinion and attitudes, and a proposal of a marketing communication strategy. During the work on the project, the students implemented the knowledge and skills acquired so far from specialized subjects, developed and deepened their foreign language, intercultural and communication competences. The whole project is implemented in the syllabus of the subject and can be adapted to other current topics.

CULTURE-SPECIFIC NORMS OF POLITENESS IN NAVIGATE AND ENGLISH FILE COURSEBOOKS

SILVIE VÁLKOVÁ A JANA KOŘÍNKOVÁ

Univerzita Palackého, Filozofická fakulta, Centrum jazykového vzdělávání
Univerzita Palackého, Pedagogická fakulta, Ústav cizích jazyků

The aim of this paper is to present the results of our research into how the politeness-sensitive speech events, as defined by Leech (2014), are represented in the contents of two different series of English coursebooks used to teach language practice to students majoring in other subjects than English at Palacký University in Olomouc.

In the period of ever-increasing number of interactions among young people coming from different cultural backgrounds, the need to identify and consequently eliminate possible sources of friction, whose roots are often deeply ingrained in our misjudgements of different communication and politeness norms, is of eminent importance. The call is both for finding universal principles and consideration of culture-specific norms of interaction that would contribute to polite interaction. We are especially interested in which culture-specific norms in English are considered important enough by the authors of the selected coursebooks to be directly presented, practised and mastered by the young non-native English speaker community and which, on the other hand, remain to be picked up intuitively. Our additional goal is to find out whether the approach to teaching politeness sensitive events varies between the currently popular coursebook series New File and a newer

series Navigate. At the same time, we aim to identify areas where the students would benefit from further instruction in the norms of politeness so that they could improve the efficiency of their communication in English in various situations both during their studies and in their future careers.

Výběr a tvorba studijních materiálů

VYUŽITÍ AUTENTICKÝCH MATERIÁLŮ VE VÝUCE ITALSKÉHO JAZYKA

EVA SKŘÍČKOVÁ

Univerzita Palackého, Filozofická fakulta, Centrum jazykového vzdělávání

Příspěvek si klade za cíl představit nové výukové materiály pro studium italštiny, jež vznikly na Univerzitě Palackého v Olomouci. Tato česká univerzita se stala členem konsorcia pěti evropských univerzit (spolu s univerzitami ve Vratislavi, Vilniusu, Soluni a Janově). Konsorcium získalo projekt Erasmus+ s názvem „Pastille“ zaměřený na přípravu nových materiálů pro výuku italštiny jako cizího jazyka. Specialitou tohoto projektu je záměr vyučovat italský jazyk prostřednictvím italského umění – literatury, filmu, výtvarného umění, hudby, divadla atd. Projekt se začal rozbíhat na jaře 2020, právě když vypukla pandemie koronaviru. Ta sice zkomplikovala koordinaci projektu, ale přinesla i nové výzvy – výukové materiály byly přizpůsobeny virtuální výuce i zcela autonomnímu studiu. Celkově vzniklo 60 lekcí pokrývajících úrovně od A1 do C2 Evropského referenčního rámce pro cizí jazyky. Všechny lekce jsou součástí nové jazykové platformy „Pastille“ a jsou k dispozici jak učitelům, tak samým studentům. Jádrem příspěvku je prezentace nové platformy a jedné z lekcí, jíž je referující autorkou.

ČESKÝ JAZYK PRO LÉKAŘSKÉ ÚČELY: PŘÍPRAVA NA KOMUNIKACI S PACIENTEM – POSLECHOVÁ DATABANKA A INSCENAČNÍ METODY

DAGMAR VRBĚCKÁ

Lékařská fakulta v Hradci Králové, Ústav jazyků

Cílem výuky předmětu Český jazyk I–IV je průběžná příprava studentů anglického programu na komunikaci s pacientem. K tomuto účelu byly na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Hradci Králové vytvořeny materiály, které studenty od úrovně A0 k tomuto cíli vedou. Autorka se v příspěvku zaměří na databanku poslechů, která vznikla v roce 2022 v rámci projektu VL+15 a která studijní materiál podporuje a doplňuje. Databanka poslechů obsahuje dialogy zaměřené na odebírání anamnézy a student má možnost a dostatek příležitostí, aby rozvíjel receptivní dovednosti. Druhá část příspěvku bude věnována aktivizačním metodám, a to zejména inscenačním metodám, které přípravu komunikace lékař–pacient procvičují a ve kterých má student možnost rozvíjet produktivní dovednosti.

Testování a měření jazykových dovedností

JAZYKOVÁ DIAGNOSTIKA V PRAXI: JAZYKOVÝ DIAGNOSTICKÝ TEST Z ČEŠTINY PRO ŽÁKY S ODLIŠNÝM MATEŘSKÝM JAZYKEM

PETRA FORETOVÁ A EVA SLOŽILOVÁ

Univerzita Palackého, Filozofická fakulta
Nezávislá jazyková testerka

Přestože zájem o jazykovou diagnostiku je v centru pozornosti odborníků z oblasti jazykového testování a hodnocení již nějakou řádku let (srov. např. Alderson 2005, 2007, Huhta 2008, Lee and Sawaki 2009), v praxi stále ještě neexistuje příliš mnoho skutečných jazykových diagnostických testů. Příspěvek představuje pokus o první jazykový diagnostický test z češtiny jako druhého jazyka, zaměřený na mapování silných a slabých stránek v jazykové produkci žáků cizinců a žáků s odlišným mateřským jazykem, na kterém pracovala řada domácích i zahraničních odborníků na jazykové testování po dobu pěti let. Pozornost bude věnována především procesu vývoje testu od jeho počátků z pohledu jeho tvůrců, tj. představeny budou teoretické problémy a výzvy, před kterými stály autorky testu při tvorbě jazykového konstruktu. Následně bude pozornost věnována tomu, jaký vliv měly na finální podobu testu konkrétní podmínky a prostředí testu a požadavky ze strany zadavatele.

Metodologie výuky cizích jazyků

ANGLIČTINA NA 3. LF UK – POHLED NADŠENÉHO ZAČÁTEČNÍKA

VÁCLAV KOUTNÝ

Univerzita Karlova, Ústav jazyků 3. LF

Stejně jako další fakulty a jiné univerzity zajišťuje výuku anglického jazyka i 3. lékařská fakulta UK. Kromě kurzů angličtiny pro obory Fyzioterapie či Dentální hygiena se jedná o povinný dvousemestrální kurz pro studenty třetího ročníku Všeobecného lékařství nazvaný Angličtina pro lékaře – a toto vše v době, kdy angličtina slouží k všeobecnému dorozumívání jako lingua franca. I na 3. LF UK se tedy vyučující odborného jazyka musí vypořádávat s rostoucí úrovní studentských znalostí a sílícími hlasy těch, kdo soudí, že učit studenty lékařství angličtinu již není zapotřebí. Má tedy vysokoškolský kurz angličtiny studentům co nabídnout i dnes? Jaké zvolit cíle výuky? A platí skutečně, že anglicky dnes „umí každý“? Cílem příspěvku je poskytnout komplexní pohled na výuku anglického jazyka na 3. LF UK se zřetelem na obsah, cíle, akcenty a metody výuky, různící se úrovně studentů a možný budoucí vývoj předmětu s ohledem na jazykové potřeby budoucích lékařů.

Pozice jazykových pracovišť v rámci vysokoškolských institucí

PARTICIPACE ÚSTAVU DĚJIN LÉKAŘSTVÍ A CIZÍCH JAZYKŮ 1. LF UK NA TVORBĚ MEDICÍNSKÝCH KLASIFIKAČNÍCH SYSTÉMŮ

ALEŠ BERAN

Univerzita Karlova, Ústav dějin lékařství a cizích jazyků 1. LF

Jazyková centra či ústavy jazyků jsou v rámci českých vysokých škol tradičně vnímány jako servisní pracoviště zajišťující nezbytnou výuku jazyků, popř. poskytující mateřským institucím překladatelské služby různého druhu. Tato skutečnost společně s relativně nižším vědeckým výkonem jejich zaměstnanců je často odsouvá do role druhořadých akademických pracovišť. Mnohdy se přitom opomíjí, že tzv. „jazykáři“ jsou nositelé exkluzivních kompetencí, které jsou pro akademický provoz zcela nepostradatelné. Jedná se o oblast kultivace odborného diskurzu na všech jeho úrovních. Jeví se proto jako žádoucí, aby jazyková pracoviště v zájmu své emancipace na plnohodnotné členy vědecké a akademické komunity systematicky rozšiřovala pole své působnosti právě do této sféry.

Konkrétní realizací tohoto úkolu může být např. jazykové poradenství.

Příspěvek referuje o spolupráci Ústavu dějin lékařství a cizích jazyků 1. LF UK s Ústavem zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS ČR) na tvorbě českých verzí mezinárodních medicínských klasifikačních systémů, zejm. 11. revize Mezinárodní klasifikace nemocí (MKN-11). Jeho cílem je

postihnout roli „jazykového experta“ v tomto procesu a akcentovat momenty, kdy se tento expert stává na základě svých specifických kompetencí nenahraditelným členem interdisciplinárního týmu. Připojena je též úvaha, jakým způsobem lze zkušenosti a poznatky nabyté takovouto spoluprací zpětně efektivně uplatnit ve vlastní jazykové výuce.

Moderní technologie ve výuce cizích jazyků

STUDENTSKÉ PREZENTACE V HODINÁCH ODBORNÉ JAZYKOVÉ PŘÍPRAVY I Z POHLEDU SEBEROZVOJE

LUCIE BUREŠOVÁ

Univerzita Karlova, Farmaceutická fakulta v Hradci Králové

Cílem příspěvku je zhodnotit studentské prezentace v hodinách odborné jazykové přípravy z pohledu dobře zvládnutých prezentačních dovedností, ale též z pohledu seberozvoje. Autorčiným cílem je přiblížit posluchačům, jak studenty na prezentace připravuje, na co konkrétně na základě zkušenosti studenty upozorňuje, jaké dělají studenti nejčastější chyby, jak dává zpětnou vazbu a jak ji požaduje od studentů. Zaměřuje se též na psychologickou stránku prezentování před publikem a její vliv na kvalitu „výkonu“. Dává tipy na práci sama se sebou a vyhodnotí anketu, kterou mezi studenty na konci letního semestru 2022 provedla.

BLENDED LEARNING A E-LEARNING VE VÝUCE ANGLICKÉHO JAZYKA – PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE VE VZTAHU KE SPECIÁLNÍM POTŘEBÁM STUDUJÍCÍCH

MARKÉTA DOUBRAVOVÁ A ŠÁRKA KADLECOVÁ

Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Jazykové centrum

Potřeby studentů na vysokých školách se v poslední době značně mění. Sledujeme zvyšující se poptávku po úpravách běžné výuky, která probíhá v pravidelných prezenčních setkáváních, z důvodu diagnostikovaných speciálních potřeb v oblasti učení a dalších nároků spojených s běžnými životními situacemi (rodičovství, pracovní život, studium v jiné zemi, v pozdějším věku). Jedním z možných řešení je poskytnout studujícím větší autonomii tím, že jsou kurzy částečně či plně přesunuty do online prostředí. Příspěvek je případovou studií zaměřenou na tvorbu a výuku kurzů anglického jazyka na vysoké škole ve formátu tzv. blended learning a e-learning. Nejprve představí oba formáty, jejich teoretické ukotvení a zhodnotí vhodnost jejich zapojení do výuky. Na konkrétních příkladech z praxe budou představeny možnosti didaktického zpracování aktivit a využití různých médií a technologií. Na základě obsahové analýzy zpětných vazeb od účastníků kurzů a záznamů příprav lektorky budou vybrány příklady dobré praxe, typy aktivit, které fungují z pohledu studentů i lektora.

FLIPPED CLASS V PREZENČNÍ VÝUCE

PETRA JIRÁSKOVÁ

Univerzita Karlova, Ústav jazykové a odborné přípravy

Nucená on-line výuka během pandemie se dotkla výrazně i výuky jazyků. Přestože mnozí jazykáři už s výukovými aplikacemi pracovali dříve, v on-line období nastal boom jak v oblasti různorodosti aplikací, tak v ochotě lektorů nové aplikace poznávat a zařazovat do výuky. Kromě obohacení lekcí o interaktivní prvky, které navíc poskytují dobrou možnost kontroly a zpětné vazby, se výrazněji začala prosazovat forma výuky zvaná Flipped Class, tedy tzv. převrácená třída. Ta umožňuje vyvarovat se „hluchých míst" v rámci synchronních lekcí, například když studenti samostatně čtou text a poté k němu vypracovávají úkoly, nebo když je potřeba projít novou slovní zásobu. Tyto a jiné položky z plánu lekce lze přesunout do zadání, které studenti dostanou k dispozici a díky němuž se tzv. předučí to, k čemu není přítomnost učitele nezbytná. Zachování Flipped Class je smysluplné i pro běžnou prezenční výuku, využití on-line nástrojů pro zadávání, kontrolu a zpětnou vazbu se v tomto ukazuje jako nejefektivnější. Tento příspěvek proto ukáže různé možnosti práce s jednotlivými rovinami jazyka formou Flipped Class, a to na češtině jako cizím jazyku.

ČEŠTINA PRO SPECIFICKÉ ÚČELY ONLINE

IVANA REŠKOVÁ A MARTINA JEŽKOVÁ

Masarykova univerzita, Centrum jazykového vzdělávání na LF

Příspěvek představí probíhající mezinárodní projekt Czech Online – Čeština jako cizí jazyk pro specifické účely, jehož výstupem bude vícejazyčná webová platforma. Na projektu spolupracují tři univerzitní pracoviště (MU, Slezská univerzita v Katovicích, Fachhochschule Burgenland v Eisenstadtu), CASAJC a grafické studio Formata. Webový portál, který bude k dispozici od září 2023, bude obsahovat kurz každodenní češtiny A1/A2 podle CEFR a tři kurzy češtiny jako cizího jazyka pro specifické účely (Lékařská čeština, Právní a právnická čeština, Čeština pro obchodníky a ekonomy).

INTERAKTIVNÍ VÝUKA JAZYKA ONLINE

MARKÉTA PSUTKA

Univerzita Palackého, Filozofická fakulta, Centrum jazykového vzdělávání

S nástupem pandemie koronaviru musela většina učitelů, studentů i dalších profesí přizpůsobit svůj každodenní život nové situaci. Přechod z prezenční výuky do online prostředí byl nevyhnutelný. Ačkoliv se online jazykové kurzy staly již v minulosti oblíbenými mezi klienty jazykových škol, mnozí učitelé je vnímali jako neefektivní a nesrovnatelné s prezenční výukou. Schopnost reagovat „tady a teď" je v online prostředí často zpomalena a zastřena, ať už pomalým internetovým připojením, nebo nedostatečným technickým zázemím. Po vypuknutí pandemie byli učitelé nuceni převést svou výuku a komunikaci se studenty do online prostředí ze dne na den bez jakékoliv předchozí přípravy. Mnozí učitelé se cítili nepřipravení, demotivovaní a pociťovali ztrátu kontaktu se svými studenty. V této době se potvrdilo, že kvalita online výuky je nevyvážená a často odpovídá tomu, do jaké míry jsou učitelé obeznámeni s moderními technologiemi. Existují však metody, díky kterým se může online výuka v kreativitě, interaktivitě a efektivitě rovnat výuce prezenční. V tomto příspěvku bude poskytnuta baterie aktivit a strategií, jak udržet hodiny v online prostoru co nejvíce interaktivní. První část příspěvku bude zaměřena na využití online nástrojů pro výuku gramatiky, slovní zásoby a poslechu. Druhá část bude věnována způsobům, jak aktivity, které již fungují v prezenční výuce, transformovat do výuky v online

prostředí. Poslední část příspěvku bude zaměřena na zapojení online aktivit do prezenční výuky.

INTERAKTÍVNE NÁSTROJE V PREZENČNEJ VÝUKE: QUIZIZZ PREZENTÁCIA

ANDREA SALAYOVÁ A KLÁRA MODLÍKOVÁ

Masarykova univerzita, Centrum jazykového vzdělávání na LF

Cieľom príspevku je predstaviť možnosti využitia platformy Quizizz v prezenčnej výuke, hlavne jej tzv. prezentačný mód, ktorý umožňuje prepojenie frontálnej výuky s aktívnym zapojením študentov a zároveň poskytuje vyučujúcemu okamžitú spätnú väzbu o aktuálnom vnímaní a pochopení študentov. Príspevok predstaví všetky dostupné druhy zapojenia študentov a v krátkosti vysvetlí proces tvorby prezentácie. Na záver budú spomenuté skúsenosti s týmto druhom výuky Odbornej lekárskej terminológie počas akademického roka 2021/2022 a bude porovnávať reakcie študentov v českom aj v anglickom programe.

Latina (společenské vědy)

KLASICKÉ JAZYKY PRE NEKLASICKÝCH FILOLÓGOV

ERIKA BRODŇANSKÁ, JANA BALEGOVÁ

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Filozofická fakulta, Katedra klasickej filológie

Katedra klasickej filológie FF UPJŠ v Košiciach zabezpečuje v súčasnosti výučbu klasických jazykov predovšetkým pre študentov iných odborov (história, filozofia, filológia). Práve ich úroveň a potreby reflektuje novovzniknutý rad cielene zameraných učebných textov latinčiny či novovznikajúci učebný text gréčtiny pre filozofov. Príspevok poukáže na súčasný stav a formy vyučovania klasických jazykov na košickej Filozofickej fakulte, význam vzniku nových učebných textov i úroveň študentov filologických aj nefilologických odborov fakulty.

JÁCHYME, HOĎ HO DO STROJE, ANEB GOOGLOVY PASTIČKY NA STUDENTY

JANA ENGELBRECHTOVÁ

Univerzita Palackého, Filozofická fakulta, Katedra historie

Během dvou let nuceného dálkového vyučování si studenti osvojili nebo velice zlepšili své schopnosti pracovat s různými on-line nástroji. Co se jazykové výuky týče, jedná se hlavně o různé automatické překladače, zejména Google nebo DeepL. Ačkoli jiné jazyky, například angličtinu umí Google přeložit celkem obstojně, co se týče latiny, jsou výkony tohoto automatického překladače obvykle přinejmenším komické. Úkoly odevzdávané studenty, kteří se ke Googlovému překladači uchýlili, jsou pak často bizarní a zadavateli úkolu způsobují bolesti hlavy a bránice. Místo restrikcí a zakazování, které by vedly spíše k hledání jiných "cestiček" jako třeba překládání z anglických překladů, je lepší studenty navyknout, aby sami na tento způsob začali pohlížet kriticky a aby, ať už googlí nebo ne, používali k překladům z latiny zejména vlastní hlavu.

LETNÁ ŠKOLA LATINSKÉHO JAZYKA – NOVODOBÝ FENOMÉN ALEBO PRÍLEŽITOSŤ OŽIVIŤ MŔTVY JAZYK?

KATARÍNA KARABOVÁ

Trnavská Univerzita, Filozofická fakulta, Katedra klasických jazykov

Príspevok sa zaoberá modelom výučby latinského jazyka prostredníctvom letných intenzívnych kurzov. Ako môžu takéto kurzy nechať povstať z popola mŕtvy jazyk, čo môžu priniesť do budúcna a aké miesto zastávajú v propagácii latinčiny? Sú letné kurzy plnohodnotnou náhradou za chýbajúcu možnosť štúdia latinčiny na stredných školách? Majú čo povedať mladej generácii alebo je potrebné sa orientovať na ľudí v produktívnom veku? Komu sa vlastne oplatí navštíviť letnú školu a čo dostane ako protihodnotu? To sú otázky, ktoré sa bude snažiť autorka zodpovedať, a to nielen prostredníctvom teórie, ale aj na základe vlastných cenných skúseností.

SOUČASNOST A BUDOUCNOST LATINY JAKO SOUČÁSTI ANTICKÉHO DĚDICTVÍ V KULTUŘE EVROPY

JANA KEPARTOVÁ

Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Katedra dějin a didaktiky dějepisu

Latina žije, jak nám stále připomíná prof. Stroh, neúnavný německý obhájce a propagátor tohoto mrtvého jazyka. Profesor Stroh není jen zastáncem existence a rozvíjení latiny v mnohých oblastech, tento renesanční člověk s širokým rozhledem vidí nejen tu blízkou přítomnost a rozvoj především technických a přírodovědných disciplín. Vidí dále, za okraj talíře, jak rádi říkají sami Němci. A co my? Znalost klasických jazyků a s tím nerozlučně i chápání jevů, které mají svůj původ v antických dobách, upadá, život akceleruje a zplošťuje se. Jaké máme vyhlídky? Jak dlouho ještě dokážeme vnímat hlouběji svět kolem nás? Jak dlouho ještě…? O co se ochuzujeme?

V příspěvku představím sondu do dnešní situace výuky antických dějin a kultury, latiny a recepce antiky a křesťanství; zároveň se pozastavím nad postuláty pro přežití tohoto nikoli elitního, nýbrž základního předmětu z pohledu přípravy budoucích učitelů základních a středních škol na PedF UK a tvorby připravované učebnice dějepisu pro 6. třídu ZŠ.

ANTICKÁ CIVILIZÁCIA A KULTÚRA PRE PREKLADATEĽOV – CVIČEBNICA

ADRIÁNA KOŽELOVÁ

Prešovská univerzita, Filozofická fakulta

Na Filozofickej fakulte PU v Prešove sa v rámci spoločného základu pre študentov v odbore Filológia so zameraním na prekladateľstvo a tlmočníctvo vyučuje predmet Klasické jazyky a tradície. Na prvý pohľad je jasné, že ide o užitočný predmet, avšak jeho koncepcia nie je celkom jednoduchá. Problémom je to, že absolventi stredných škôl majú odlišnú vedomostnú základňu, vrátane nulovej. Antike sa v školských osnovách venuje pozornosť metódou integrácie, t.j ako inkorporovanej súčasti literatúry alebo histórie. Pri realizovaní translato-logických disciplín sa študenti v textoch stretávajú s kultúrnymi referenciami z antiky, avšak nevedia, ako s nimi naložiť. Predmet Klasické jazyky a tradície má študentov naučiť kultúrne referencie z antiky nielen objavovať, ale ukázať mechanizmy vhodné na ich transfer do cieľového jazyka. Študijnou pomôckou sa pritom má stať cvičebnica Antická civilizácia a kultúra pre prekladateľov, ktorá študentom ponúka pochopenie tejto problematiky, ako aj praktický nácvik textovej analýzy. Cieľom príspevku je predstavenie tejto pripravovanej publikácie.

VÝUKA LATINSKÉHO A STAROŘECKÉHO JAZYKA V JAZYKOVÉM CENTRU JAGELLONSKÉ UNIVERZITY

JAKUB KUCIAK

Jagellonská univerzita v Krakově, Jazykové centrum

Hlavní cíl příspěvku je prezentace kurzů latinského a starořeckého jazyka, které Jazykové centrum Jagellonské univerzity nabízí, a zároveň metod a učebnic, které se používají ve výuce. Během přednášky budou prezentovány následující polské knihy:

• J. Ryba, E. Wolanin, A. Klęczar, Homo Romānus, Kraków, v. I – II. Učebnice a

• O. Jurewicz, J. Żuławska, L. Winniczu, Język łaciński – podręcznik dla lektoratów szkół wyższych, Warszawa. Starořecký jazyk

• Małgorzata Borowska, Mormolyke. Książka do nauki języka starogreckiego, Warszawa.

• M. Mikuła, M. Popiołek, Hellenes esmen pantes, Warszawa 2017, v. I-III.

SOUTĚŽ V LATINĚ CERTAMEN LATINUM JAKO MOTIVACE PRO STUDIUM LATINY

LUBOR KYSUČAN

Ostravská univerzita, Katedra latinského jazyka a kultury

Příspěvek představí středoškolskou celonárodní soutěž v latině Certamen Latinum, která se v České republice koná každoročně už od roku 1996. Smyslem a posláním soutěže není jen hravou formou prověřit znalosti soutěžících, ale kreativním způsobem motivovat k pochopení interdisciplinárních souvislostí latiny jako vědeckého a kulturního základu západní civilizace a současně k jejímu dalšímu studiu, ať už jako samostatného studijního oboru nebo volitelného předmětu v rámci vysokoškolského studia humanitního i přírodovědného zaměření. V rámci referátu bude prezentována historie a struktura soutěže, konkrétní příklady soutěžních testů i ohlasy soutěže mezi širší pedagogickou i studentskou veřejností.

„ŽIVÁ LATINA“ V PŘÍPRAVĚ STŘEDOŠKOLSKÝCH UČITELŮ LATINY

BOŘIVOJ MAREK

Univerzita Karlova, Ústav řeckých a latinských studií

Lingua Latina pulchra est. "De qua sententia disputare potes, eandemque respuere potes, sed nihil aliud facere potes." (Cimrman) Pulchritudinem in qualibet forma homines semper secuti sunt. At pulchritudo Latinitatis non est pulchritudo facilis et nonnulli homines aliquantulum pigri sunt neque volunt formam pulchritudinis profundae quaerere indagare investigare. Nec est dubium, quin hominibus detrimento sit, si Latinitatem in qualibet forma negligant. Quam ob rem discipulis vivam quoque Latinitatem praebere optamus. De Latinis litteris cur Latine dicendum sit, si quaeritur, dicimus hanc linguam huic materiae potissimum aptam esse.

V příspěvku bych rád představil kurz „Colloquia Latina“ určený zejména studentům učitelství latiny (Bc. i NMGr.) na ÚŘL FF UK. Cílem předmětu je seznámit studenty se základy „živé latiny“. Ty by měly obohatit jejich obeznámenost s klasickou latinou o schopnost produkovat mluvený i psaný latinský projev a zároveň jim poskytnout inspiraci pro vlastní hodiny latiny, v nichž alespoň částečně užívají i produktivní postupy práce (kladení základních otázek, práce s bazální frazeologií, užívání známých sentencí, iniciace vlastní jednoduché písemné tvorby v latině apod.).

Hlavními metodami kurzu jsou základní konverzace, procvičování vybraného lexika a frazeologie, latinsky komentovaná četba jednoduchých textů a různé didaktické hry

a aktivity. I ty se v příspěvku pokusím postupně ukázat. Dále bych rád prezentoval některé výstupy kurzu hmatatelně demonstrující možné cesty, kterými postupovat při takto pojaté výuce na SŠ nebo v kurzech neoborové latiny na VŠ.

LATINSKY SNADNO A RYCHLE?

JANA MIKULOVÁ

Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav klasických studií

Příspěvek se zaměří na hledání způsobů, jak umožnit dospělým lidem porozumět co nejsnáze jednoduššímu latinskému textu tak, aby se nemuseli spoléhat na webové překladače, případně aby byli schopni výsledky překladů korigovat. Bude představen záměr projektu, v jehož rámci by měl být vytvořen výběr textů a pomůcky (přehledové tabulky a schémata s vysvětlením fungování gramatického systému), které by umožnily tohoto cíle dosáhnout. Hlavní cílovou skupinou by měli být lidé, u nichž během profesního života vznikne potřeba porozumět latinskému textu (právníci, historici, bohemisté apod.), vedlejší pak všichni zájemci. Popis projektového návrhu bude doplněn o úvahu, jakým směrem by se mohla/měla ubírat výuka latiny pro nelatináře a zda by nastíněný záměr mohl být jedním z nich.

„KONEC LATINY V ČECHÁCH?“

BARBARA POKORNÁ

Univerzita Palackého, Filozofická fakulta, Centrum jazykového vzdělávání

V posledním desetiletí došlo na českých i slovenských univerzitách k zásadním změnám ve výuce klasických jazyků. Některá pracoviště zcela zanikla, další byla redukována a celkově se nezadržitelně snížil počet studentů latiny a řečtiny na nerentabilní minimum. V důsledku tohoto stavu jsme svědky postupného „odcházení“ klasických studií z univerzitního prostředí jako studijního oboru. Přesto je latina stále „conditio sine qua non“ pro řadu jiných disciplín, kde bude její znalost nadále nezbytná. Pokud však zmizí možnost studovat latinu nebo řečtinu jako obor, kdo pak bude učit lékaře, právníky, historiky…? Jaká je vůbec budoucnost klasických jazyků na našich univerzitách? Příspěvek klade řadu otázek a pokouší se hledat odpovědi a navrhovat řešení.

MOŽNOSTI VYUŽITÍ PŘEKLADŮ MODERNÍCH DĚL VE VÝUCE LATINY

TOMÁŠ WEISSAR

Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav klasických studií

Již téměř dvě století vznikají po celém světě latinské překlady literárních děl, původně napsaných v národních jazycích. Účelem takových překladů je zpravidla jejich didaktické využití, občas však také šíření povědomí o národní literatuře nebo prostá zábava. Jejich kvalita se značně různí a často se setkáváme s více či méně přijatelným pronikáním překladatelovy mateřštiny do latinského textu. Jde ovšem o díla, která přirozeně přitahují pozornost studujících, a mají tak potenciál poskytnout prostor pro procvičení porozumění souvislému latinskému textu. Při vhodném didaktickém využití mohou posloužit i k plodným diskusím o problematice překladu a latinského stylu. Cílem příspěvku je shrnout čtyřleté zkušenosti s využíváním latinských překladů moderních děl ve výuce latiny na vysoké škole.

Latina (lékařské vědy)

MEZIOBOROVÉ PŘESAHY V PŘEDMĚTU LATINSKÁ LÉKAŘSKÁ TERMINOLOGIE

KLÁRA ČEBIŠOVÁ

Univerzita Karlova, Lékařská fakulta v Hradci Králové, Ústav jazyků

Příspěvek představí dva mezioborové projekty, které doplňují výuku latinské lékařské terminologie. Prvním z nich je tvorba gramatických popisů k multimediálním pohyblivým modelům anatomických struktur, které budou sdíleny prostřednictvím 3D platformy sketchfab.com. Projekt je vytvářen ve spolupráci s Ústavem anatomie LF HK UK.

Druhý projekt obsahuje databanku fotografií a nákresů, které ilustrují slovní zásobu a terminologické fráze obsažené v učebnici Latinská lékařská terminologie (Nečas, P., Schánělová, E., Čebišová, K.). Projekt je vytvářen ve spolupráci s pracovníky Ústavu soudního lékařství LF HK UK a s dalšími klinickými pracovníky hradecké Fakultní nemocnice.

VÝUKA LATINY NA FARMACEUTICKÉ FAKULTĚ UNIVERZITY KARLOVY

RENÁTA DIVIŠOVÁ

Univerzita v Hradci Králové, Farmaceutická fakulta, Oddělení odborné jazykové přípravy

Latina patří mezi předměty, které jsou povinné pro všechny studenty Farmaceutické fakulty. Učíme nejen budoucí farmaceuty, ale i studenty tříletého studia oboru „Laboratorní diagnostika ve zdravotnictví“. Během výuky studenti získávají znalosti základní latinské gramatiky ohebných slovních druhů a slovních druhů s nimi úzce svázaných, kterou procvičujeme na odborné slovní zásobě, farmaceutické terminologii a frazeologii. Slovní zásoba je různorodá a poměrně rozsáhlá. Zahrnuje vědní obory, s nimiž se studenti při studiu setkávají. Mezi ně patří botanika, fyziologie člověka, patofyziologie, farmaceutická technologie a další disciplíny. Získané znalosti pomohou studentům lépe zvládat odborné předměty v následujících letech studia.

APLIKOVANÁ LATINA: LÉKAŘSKÁ TERMINOLOGIE JAKO INTERDISCIPLINÁRNÍ PŘEDMĚT

PETR HONČ

Univerzita Karlova, Ústav jazyků 3. LF

Se svou dlouhou a bohatou historií je lékařská terminologie nedílnou součástí studia lékařství na českých vysokých školách, a to v českém i anglickém studijním programu. Medicína je dnes jedinou vědní oblastí, v níž se latina aktivně používá, ať už máme na mysli anatomickou nomenklaturu nebo záznam operačních či patologických diagnóz. Na 3. lékařské fakultě UK mají studenti 2.–4. ročníku možnost zapsat si volitelný předmět „Latinský odborný text: komentovaná četba“, který volně navazuje na základní povinný kurz lékařské terminologie. Cílem tohoto předmětu je rozšířit formou semináře odborné terminologické kompetence studentů, seznámit je s dějinami medicíny a zaměřit se na četbu aktuálních i dobových lékařských textů. Takto pojatý seminář lze volně přiřadit k Medical humanities, tedy interdisciplinárnímu oboru, který hraje velmi důležitou roli při celkové formaci studentů všeobecného lékařství. Ve svém příspěvku představím a popíšu obsah a strukturu tohoto semináře a nastíním možnosti odborné spolupráce mezi lékařskými a filosofickými fakultami.

MODERNÉ TRENDY VO VYUČOVANÍ LATINSKÉHO JAZYKA PRE ODBOR OŠETROVATEĽSTVO: NOVÁ UČEBNICA LATINČINA PRE OŠETROVATEĽOV

ERIKA JURÍKOVÁ A NICOL SIPEKIOVÁ

Trnavská univerzita

Prax v ostatných rokoch ukázala, že vyučovanie latinského jazyka pre odbor ošetrovateľstvo naráža na absenciu bazálnych jazykových základov u študentov prichádzajúcich na vysokú školu. Zároveň sa podstatnou mierou znížila úroveň všeobecného jazykového povedomia a rozhľadu v zdravotníckej terminológii.

Táto skutočnosť vyvolala polemiku o cieľoch predmetu Latinský jazyk resp. Odborná terminológia a získaných zručnostiach po jeho absolvovaní. Výsledkom intenzívnej diskusie medzi latinčinármi a odborníkmi na oblasť ošetrovateľstva na Trnavskej a Trenčianskej univerzite bola požiadavka na prípravu novej učebnice, ktorá by vyššie spomenuté skutočnosti zohľadňovala. Zároveň by spĺňala súčasné kritériá na grafickú úpravu učebného textu s použitím prvkov gamifikácie.

Cieľom príspevku bude predstaviť východiská tvorby novej učebnice, jej štruktúru a prínos, ktorý sa od jej používania v budúcnosti očakáva.

THE BASIC OF GRAECO-LATIN MEDICAL TERMINOLOGY – NOVÁ UČEBNICA LEKÁRSKEJ TERMINOLÓGIE PRE ZAHRANIČNÝCH ŠTUDENTOV V PRAXI

ANABELA KATRENIČOVÁ

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Filozofická fakulta, Katedra klasickej filológie

V roku 2017 bola na Lekárskej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach uvedená do praxe nová učebnica lekárskej terminológie pre zahraničných študentov The Basic of Graeco-Latin Medical Terminology od dvojice autorov Alexandry Kavečanskej a Pavla Šalamona. Po piatich rokoch jej užívania v našom príspevku zhodnotíme jej inovatívny prístup k vyučovaniu odbornej lekárskej terminológie a pozrieme sa aj na klady a zápory, ktoré požívanie tejto učebnice vo vyučovaní so sebou prináša. Učebnicu sa budeme snažiť zhodnotiť nielen zo strany učiteľa, ale najmä zo strany študenta, ktorému je spomínaný učebný materiál primárne určený. Svoju pozornosť zameriame predovšetkým na slovnú zásobu a cvičenia, ktoré tvoria základ výučby každej odbornej terminológie.

AKTUÁLNÍ OTÁZKY K VÝUCE LATINSKÉ LÉKAŘSKÉ TERMINOLOGIE NA 2. LF

ELIŠKA KRÁLOVÁ A HANA VESELÁ

Univerzita Karlova, Ústav jazyků 2. LF

Druhá lékařská fakulta Univerzity Karlovy má za sebou první rok výuky studijního programu Všeobecné lékařství podle nové akreditace. Současně s tím stojí v jejím čele od února 2022 nový děkan s obměněným týmem proděkanů a s mnoha změnami v oblasti studijní agendy. Kromě nově akreditované studijního programu VL nabízí 2. LF i bakalářské programy Fyzioterapie a Všeobecné a Pediatrické ošetřovatelství. Nově žádá fakulta také o akreditaci studijního programu Radiologická asistence. Součástí všech jmenovaných kurikul je výuka latinské lékařské terminologie, a to v různém rozsahu, s odlišnou hodinovou dotací a v češtině i angličtině. Krom těchto studijních změn dochází také ke změnám v užívání latiny v odborné komunikaci v nemocniční praxi, kde například ústav patologie ustupuje od zpracování pitevních a bioptických protokolů v latině a nahrazuje ji češtinou. Jakou by tedy výuka předmětu latinské terminologie měla mít do budoucna náplň, směřovaní a cíle? Jak co nejvíce přizpůsobit obsah předmětu potřebám jednotlivých lékařských i nelékařských profesí a jak optimálně propojit výuku s potřebami studentů během pobytu na fakultě a v pozdější praxi? Tyto otázky si dnes a denně klade celý tým latinářů z Ústavu jazyků 2. LF a z reakcí spřátelených pracovišť je zřejmé, že v tom zdaleka nejsme sami. Cílem příspěvku je tedy nastínit některé aktuální otázky a tendence ve výuce tohoto předmětu na naší fakultě.

VÝUKA LATINSKÉ LÉKAŘSKÉ TERMINOLOGIE NA LÉKAŘSKÉ FAKULTĚ

PAVEL NEČAS

Univerzita v Hradci Králové, Lékařská fakulta, Ústav jazyků

Autor se zaměřuje na popis současného stavu výuky latinské lékařské terminologie na Lékařské fakultě UK v Hradci Králové. Popisuje odklon od tradičního gramatického modelu ve prospěch terminologie (slovotvorby); důraz je též kladen na empirický přístup a na praktičnost celého předmětu. Pozornost je též věnována autentické lékařské dokumentaci a obrazovým materiálům.

DIVERZIFIKACE KURZŮ LATINSKÉ ODBORNÉ TERMINOLOGIE NA LÉKAŘSKÝCH FAKULTÁCH

LIBOR ŠVANDA

Masarykova univerzita, Centrum jazykového vzdělávání

Snaha diverzifikovat kurzy latinské odborné terminologie pro jednotlivé zdravotnické obory je dlouhodobým trendem, který vychází vstříc potřebám jak studentů prvního ročníku, tak vyučujících navazujících odborných předmětů. Někdy se však střetává s požadavkem poskytnout studentům terminologický základ společný pro všechny zdravotnické specializace. Příspěvek se zamýšlí nad budoucím směřováním kurzů odborné terminologie na lékařských fakultách, při čemž vychází ze situace na Lékařské fakultě Masarykovy univerzity.